

Celške NOVINE.

Vrednik: Profesor Valentin Kouček. —

Te novine pridejo vsako sredo na svetlo: cena za četertinko leta 40 kr. po pošti 50 kr. sr.

Nro. 26.

20. Grudna 1848.

Potnik.

Koj mnoge dečele
Potnik preleti
Pa to, kar on išo
Nikder najti ni.

On išo veselje
Srečniga serca
Zastoj! ga ne najde,
Kam kel se poda.

Pri kralih on misli
Le tam je doma;
Pa krona in žezlo
Veselje ne da.

U gradih on misli
K' so polni srebra
Tam moram ga najti
Le tam je doma.

Gospode nar veči
Skerb tudi težji;
Tam išci zastojas,
Vesolja tam ni.

U hiše lesene
So zadnič poda
Pod slamnate strehe
Ga želja pela.

Tam najde ljubezni
Zavezo srečno
Ki združilo serca
Je zvesto nebo.

Ljubezni ni treba
Če slatih gradi
U zvestimu sercu
Nar rajši živi.

Fery Hansmann.

Dragi Slovenci!

Častilivi g. Gurnig so v 15. listu Celških novin Vas nagovarjali v Štajerski zavezni ostati, ino so Vam nekaj od dobrot ino korist te zaveze govorili. Če ravno č. g. Gurnig dobro z vami mislijo, ino se veliko za Vas trudijo, vunder niso v ti reči na tenko vidili ino prihodnost premislili. Zato dragi Slovenci! hočete z rodoljubiga serca ene resnične besede slišati.

Naš svitli ino mili Cesar so nam narodnost zagotovili. Narodnost, dragi Slovenci! je ta prva ino vsih dobrot nar večja. Ona zapopade v sebi našo prihodnost ino svobodnost. Le, če mi našo narodnost popolnoma zagotovimo, bomo Cesarovih dobrot deležni; če ne — bomo zopet sužni. V zavezni Štajerski (to je z Nemci) pa ne bomo nikol narodnosti popolnoma deležni, ampak le, če se vsi Slovenci zedinimo, po

jezika, narodu ino imenu. Vejte, mi se več ko 2000 let Slovenci imenujemo (to je veja prsilno velikiga, stariga ino imenitiga naroda Slovanov). Našo pravo ime je imenitno, veliko slovečo — Slovencec, ne pa Stajere, Korošec, Krajnc, katere imena nas — per branju zgodopisov — le spominjo, de so Nemci naš miroljubi narod po krivici razcepali, nas hlapce napravili, nam tlako ino druge teške davke nalagali. *)

Dragi Slovenci! če ne hočete de bi se to drugič ne zgodilo; ampak da bi podanih dobrot deležni bili, je gotovo de naša narodnost se zagotovi — ino Slovencec k Slovincem se združiti more,

Naš svitli ino pravični Cesar so vsim narodom Cesarstva polno enakopravnost dali! To je druga velika dobrota, katero smo dolgo tirjali, zakaj mi smo bili — ko dobro veste — dozdaj le pošteni hlapci. Zdaj al nikol se bliža ora odrešenja, zdaj al nikol homo iz teleg sprječji, pa le — dobro zamirajte — če mi po dani enakopravnosti Slovenci se združimo, če mi od zaveze Nemcov v tisti dečeli istopimo; to je eno posebno poglavarstvo, en posebno narodni zbor, naši jezik v solah ino pisarnicah, ino našo pošteno ino imenitno ime tudi proti drugim narodom imeti, — tirjamo; če ne — nebo mo nikolj polno enakopravnosti deležni, ampak homo sčasom drugič hlapci ino za svobodnost bo sužnost naša prihodnost. Mi bi pa v resnici ne bili pametni, ako bi dane dobrote našiga svitliga ino ljubiga Cesarja — hvaležno ne vzeli, nam, našim otrokam ino naslednikom te velike dobrote ne vošili, ino s časom zopet hlapci postali. Dragi Slovenci! če to ne hočete, je gotovo de Slovenci z Slovincem se združiti mora.

Naš svitli ino nar boljši Cesar so nam ino vsim narodom cesarskiga kraljestva pravico spoznali ino svobodnost dali, — ino po Svoji prislovi hočejo svitli Cesar pravico obvarovati. Pravico, golo pravico, nič droziga pa mi ne tirjamo, zato tudi per našim združenju s Slovenci — po goli pravici en del od velikiga premoženja Stajerskih stanov nam sliši. Zakaj Slovenci so tako dobro ko Nemci, če ne bolj kot smo premoženju — katero je z nekkih stanovnih

šliber narastlo — svoje prireske dali. To premoženje sliši celi dečeli, celim ljudstvu, zakaj vsi so ga spravli, ali dozdaj se je golo tih denarjev v prid Slovincem ino slovenskih krajev obrnelo, ino potrosilo — le nemški Gradec so z njimi lepotili — le ta vse koristne naprave vpeljavali, ino 20 nemških diakov [Studentov] je poprej stipendie dobilo, ko je na Slovence ena prišla, če so se ravno kam boljši učili. Ali pravica Slovincem ni imela znancev, poročnikov ino predporočnikov med nemški stanovi! Ravno tako kuda bi se nam tudi prihodišč godila, če z njimi združeni ostanemo. Slovenci, ki jih je v dečeli dvakrat več, ko nas — bi na zhora naše poslance preglasili — ino pa ves denar za svoje potrebe, koristi ino sine obrneli — mi pa nič dobili.**) Če pa se zdaj od Nemcov ločimo, potegnemo naš del denarov z seboj, namroč česa 6 milijonov rajniš srebra. Koroški Slovenci bodo tudi nekatere milijone prinesli, ino pri Krajncih je tudi nekaj. Glejte, kako veselo juterno (doto) bi se spravli za našo Slovanijo — ino to bi vai resnično ino edino za naš narod, za naš prid, ino za — nam tako silno potrebne nove naprave bilo! ktere bi našo narodnost čersivo gojile, krepile ino zedinjenemu narodu veselo prihodnost zagotovile.

Pošteni Slovenci! de mi dano pravico ino po pravici tako rekoč našo lasino posestvo proti nekim nemškutarjam ohranimo, kateri nas pokrajšati ali clo Frankobrodcam izdati hočejo je gotovo de Slovencec s Slovincem se združiti more.

Dragi Slovenci! naj Vam bude to na srce položeno, ino če sam sebi dobro hočete, ne pustite se zasotiti, ampak tirjate združenje, katero Vam sliši po pravici, narodnosti ino enakopravnosti, po Boži ino Cesarški postavi.

J. Krajnc,
ces. kr. uradnik.

Našemu gospodu poslanecu na njegov „odgovor na Celane.“

Od tistihmal, ko so nas žalostne prigoube na Dunaju prestrašile, se je začel

*) Te teže so tudi Nemci imeli.

**) Stanovske šole in druge naredbe so tud za Slovence bile. *Vrednista.*

tud majati naš zaup do tistih poslancev naše dežele, ki so po puntu še zmiram na Dunaji ostali, ino svoje poročnike na deželi v pisnih podukvali zastran Dunajskih prigodb. Oč več krajov je dobilo vredništvo Celskih novin dopise x prošnjoj, da bi se natisnili; pa ker so se v tih dopisih nekimi poslancami take reči očitale, kterih ni lepo slišati, ino kterih ne verjamejo; smo mi tako dolgo molčali, dokler se je nam za prav zdelo, Kader so pa zaopet opombe na nas prišle, ino so nekteri volivci kresijo prosili, da bi poslance nazaj poklicali, tedaj smo tud mi primorani bili, od več dopisov, ki smo jih dobili, ene razglasiti. To za predgovor

Gospod poslanc, zdaj pa ene besede na Vaš odgovor. Vi rečete, de ste „dobriga serca ino pravičnega duha za kmeta, kar dostin gospodam manjka.“ — Verjamejo, de resnico govorite, tud nismo še nobenga slišali, ki bi Vas bil zavolj tega grajal; pa ne dopade nam, da rečete, da ste le pravičnega duha za kmeta. — Gotovo ste že vidili podobo pravice; — ta za človeško družstvo nar svetejši devica ima zavezane oči, v rokah derži tehtnico, to pomeni, da ne pozna razločka vmed ljudmi ino stani.

Nihče ni pravičen, če reče da je le pravičnega duha de enega stana; pa tud poslanci niso na zbora, da bi samo eden stan zagovarjali. Mi smo Vas zvolili, da bi po pravici vse stane v celi veliki Avstriji zagovarjali; če se tedaj posebno za kmečki stan potegujete, Vam to popolnoma prav damo, zakaj ta stan se mora nar več polajpati, ker je tako dolgo nar večje težo nosil; pa misliti morate tud na druge stane, ker vse zagovarjate. Tedaj Vas, gospod poslanc, še enkrat prosimo, ponasajte se dobro za kmeta, tode ne pozabite, da ima deržarni zbor tud druge ravno tako imenitne ino važne namena; ne pozabite tud, da ste Slovenc, da ste tistiga roda, kter je tako dolgo pod jaram ječal, da ga zdaj skoraj več ne občuti. Dokler Slovencev jezik v šoli in pri vrndi svoje pravice ne dobi, ostane še zmiram sužen.

Pri vsim temu naj Vas pravica vodi, ino zamolčali bodo vsi Vaši zoperniki.

Vredništvo.

Slovensko dežele.

Odbor Štajerskega deželskega zbora je poslance v Holomouc ino Prag poslal, da bi našo deželo svetlimu Cesarju Františku Jožefu Prvemu priporočili, in se v imenu dežele pri našem očetu Ferdinandu zahvalili za dobrote, ki smo jih prejeli. Vmed timi poslancami je tud slavni gospod Vincenc Gurnigg.

V Ljublani 18. Grudna. Danas se je na pot podalo poslanstvo mestec občine in stanovskega odbora, novimu cesarju v Holomoucu se pokloniti in cesarju Ferdinandu, ustanovitelju boljši dobe za Avstrijo, se še enkrat zahvaliti. Upamo, de bodo ti poslanci tud Slovensko Lipo v Pragi obiskali in v imenu Slovencev ji spoštovanje skazali. — Danas bo mesto v čast noviga cesarja Františka Jožefa I. razsvetlelo. —

Iz Radgone 14. Grudna 1848. Večkrat sim že htel v Slovenijo kaj pisati, ali izetno je, zakaj, kaj se zdaj za resnično pove, je že pri eni uri laž. — Pred laži pa se vari ljuba Slovenija, in tvoji dopisatelji, da ti ostane občinsko poverenje.

Pri nas je polno vojakov, Radgono so močno utrdili, okolj mesta so pa šancih topovi nastavljeni, na več krajih se šanci delajo. Vojaki greje; drugi pridejo, kamur ali kaj se ne ve. Danes je 12 topov 12 fanti x Gradca prišlo. — Il. t. m, sta generala Nugent in Barič x nekoliko konjaniki in pešaki na Ogersko šla, sta tam cesarske proglase oznanila. General Barič je na ljudstvo besedo imel, naglo sodbo iz cerkvenih dvor vtiral, in rekel, da je to nekraljevska volja. — Ljudstvo se je veselilo našim vojakom, da bi enkrat magjarskega tiranstva rešeno bilo. — Duhovni akoprem rojeni Slovenci so Magjaroni. — Barič, ko so naši odšli, je Čainkoski plebanus rekel, naj tega ne verjejo, Cesar samo hoče, desetino in roboto nazaj vpeljati — ali ljudstvo je pametnejše, eden ma v oči reče, zakaj pa tedaj Vi in grofi x Cesarjam ne deržite, to bi Vam hasnilo. — Vi si ne morete misliti, koliko je tiranstvo magjarsko. Vsaka ves je morala mnogo rekrutov dati, ino še vsakimu 20 gold. srebra na roko. — Kdo za krajevar vrednosti živeža prek ogerske granice nese — kdo Kosutovih bank

no prime, je obesen. — 10. t. m. je na granici madžarski hajduk na naše predne straže strelil, ali ta šala mu je hudo pošla. Hohenlohe nameri — in hajduk pade. — Včeraj je bila praska v Radgoni, reklo so je, da hočejo Magjari pri Veržeji na Stajer, — Topovi, konjaniki, pešaki so šli proti Veržeji. Danes je vse mirno, no čuje se, da se je nekoliko husarov na Ogorskim pri Veržeji vidlo. — Ravno, kje Vam pišem 14. t. m. na večer se čuje strelba močna, morde od Legrad. —

Kaj je to, da se kmeti uvek mislijo, da se na deržavnim zboru drago ne guči, kak od desetine in tlake, zakaj tako nesrečno voljijo, kak se pa na Stajeri, čeravno med nemci dogodilo. — Ali bi ne bilo dobro, da bi slovensko druživo malo knjigo od ustave, od poslancov celo zapustjo med slovenski narod razposlalo, kaj bode, ako se deržavni zbor razpusti, in novo volitev nas Slavjane nepriljavljene najde! — Zato Gospodje domorođci, pomagajte slovenskemu druživu, — nekteri goldinari, kterih inate. — Pazite, malo se vam mili dati na oltar domovine — pa iznore skoposti — znamo vsi, in slovenski narod propasti. — Kurrendo smo dobili, da bi se letas po solah nanki v maternim jeziku učili — jaz sim rekel Kurrendo smo dobili, no se mi vidi, de bode na papiru ostala. — Kdo je kriv? Nostra est maxima culpa.

15. t. m. Strelba, ktero sim včeraj na večer čul, je bila vri Veržeji, naši so tam na Ogorski strani en ulin ino en bram, iz kterih so Magjari na naše prednje straže strelali, vkup vdarili. Od Magjarov je mnogo mertvih ostalo. K. (Slov.)

Ptuje dežele.

I. a. s. Sardinska kralja Karl Alberta so zavdali, ali zdravniki so mu toliko pomagali, de ni vmeril, desiravno pravijo, de čisto zdrav ne bode več. Papež je z Gaete pisano pisal, v kterimu vse, kar bi nova rimska vlada po dnevih pusta za deržavo storila, odverče in za neveljavno zgovori. Postavil je drugo vlado, de bi v njegovim imenu delala, od ktere so se nekteri ljudje v Bolonji k generalu Zucchitu, nje so-uda podali. Puntarska vlada v Rima terdjuje za-

da, — sicer je do zdaj mir. — Iz Benečan-ske terdjuje Malghera je bilo hudo stre-ljanje na Avstrijance, ki tam okoli nove terdjuje zidajo; zdaj pak je slišati, de so naši Malghero vzeli. (Slov.)

Nar novje.

Madžarosi, ki so se spuntali proti Ce-sarju Ferdinandu, tudi noviga Cesarja no-čejo spoznati. Vojskovodja Vindisgrac in Jelačić sta Dunaj že zapustila ino sta se na Ogorsko podala. Sliši se, de naša ar-mada proti Madžarosc zneso 2krat sto tav-žent mož, in de bojo Cesar sami tudi v vojsko šli, ktera se bo te dni začela. Prešpork, kjer je začela kolera hudo mo-riti, je, kakor časopisi govoré, že v oblasi naše armade. Tudi Boda-Peštu ne ka-že nič druziga.

Novi Cesar so gosp. Suplikača vajzoda Serbskiga poterdili ino tudi z tem na znanje dali, de Ogorsko kraljestvo ne bo več, ka-kor je dozdaj bilo, le Madžarska dežela. V Rima vlada brezpostavnost; sv. oče pa-pež so zdaj v mestu Gajeti na Neapolitan-skim, kjer sta jih kralj in kraljica z serčnim veseljem sprejela. Sveti oče so mogli na skrivnim v obleki pisarja iz Rima uiti. Par-ski poslanec jih je odpejal. Na Franco-skim volijo vladariga predsednika, kterga volitev ni le za Francoze, temuč za celi svet silno imenitna, ker od te volitve visi mir ali vojska Evrope. Če ne bojo izvolili krepkiga moža, ki bi z mogočno roko ne-pokojeje Francoze vladal, bo pa huda za vse, [Nevic.]

Popravek.

V 23. listu, na 60 strani v 6. verstí se mora brati namest katoliškemu fajmoštru, kotelskemu fajmoštru.

Pri J. K. Jeretinu, bukvarju v Celi se dobi

„Nolitev za ljubi mir.“

Ena za 1 kr. srebra. Kdor jih pa 100 na en-krat vzame, jih dobi za 1 for. ar.

Tudi so dobjo vsake sorte slovenske in nemške bukve ino pratike, kakor tudi vse pisarske potrebe, papir, peresa i. t. d.